

«SLOVENEK» volja
po pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 84.—
za pol leta 42.—
za četrt leta 21.—
za en mesec 7.—
Za inozemstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 15.—
za inozemstvo 20.—

SLOVENEK

Inserati:
Enoletna poltrava (53 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 2.—
uredni razglas, posiana itd. po K 3.—
Pri naročilu nad 10 objav popust.
Najmanjši oglaš 59/9 mm K 6.—
Izhaja vsak dan izvenredni ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš, avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Vlada in Narodno predstavništvo.

(Iz seje opozicijskega bloka.)

Belgrad, dne 3. dec.

Ker tako hoče vlada našega kraljevstva in ker predsednik parlamenta ne štiti zadostno pravic Narodnega predstavništva, smo žal prisiljeni, da vodimo pogovor s kraljevsko vlado na ta način, namesto da bi to storili v parlamentu, v skupščinskih sejah.

Predstavništva nočejo sklicati.

Vladi smo bili poslali interpelacijo in zahtevo, da odgovori nanjo takoj v prvi seji parlamenta, a od predsednika Narodnega predstavništva smo zahtevali, da se parlament takoj skliče na sejo, tudi v slučaju, ako vlada na to ne pristane, in da se potem vlada pozove na skupščinske seje, katerim je po zakonu dolžna prisostvovati.

Predsednik parlamenta g. Dragoljub Pavlovič svoje dolžnosti ni izvršil, kar obžalujemo, ker je bil on v prvi vrsti poklican, da štiti pravice Narodnega predstavništva, katero je bilo s svečanimi sklepi in splošnim soglasjem vseh državnih činiteljev, torej z začasno ustavno odredbo, ki ima veljavo za celo kraljestvo, proglašeno za stalno do ustavotvorne skupščine in katerega se brez splošne soglasnosti ne more in ne sme ne odgoditi ne razpustiti.

Tako smo navzlic vsem tem jasnim in vse obveznim sklepom in vzlic najelementarnejšim parlamentarnim običajem in pravicam že brez parlamenta od 18. oktobra t. l., ko se je ustanovila današnja vlada g. Ljube Davidoviča in ki je bila dolžna, priti pred parlament in z njim nadaljevati delo, ki je bilo vsled ministrske krize tako dolgo prekinjeno.

Predsednik obeta seje.

Parlament je bil takrat, kakor znano, zbran ne samo pravno, ampak tudi faktično: vsi ljudski zastopniki so bili v Belgradu in čakali, da jih po zvršetku krize pozovejo na sejo, kakor to ukazujejo parlamentarni običaji in zakoni. Pričakovali so ta poziv tem preje, ker jim je bil predsednik parlamenta na zadnjem skupščinskem sestanku dne 15. septembra po svoji dolžnosti to tudi obljubil in rekel doslovno tako-le: »Gospoda, vlada je podala ostavko. Po poslovniku Narodno predstavništvo ne more delati, kadar ni vlade. Zato to sejo zaključujem, ne da bi prešel na dnevni red, a novo prihodnjo sejo napovem, ko se bo sestavila nova vlada.«

Predsednik ne izpolni obljube.

In glej, te nove prihodnje seje, ki jo je predsednik parlamenta obetal v javni skupščinski seji, kadar se bo formirala nova vlada — on niti do danes ni sklical, dasiravno se je vlada formirala že 18. oktobra tekočega leta!

Zakaj predsednik tega še dosedaj ni storil? Javno se izgovarja, da tega ni storil zato, ker vlada g. Ljube Davidoviča ne dovoli, da se skliče seja parlamenta. Mi smo javno, po naših zastopnikih, proglasili tako pojmovanje g. Pavloviča o predsedniški dolžnosti kot popolnoma pogrbeno in v drugo zahtevali, da se svoji dolžnosti in svojem obetanju takoj odzove in takoj skliče sejo Narodnega predstavništva.

Kaj pravi vlada?

Vlada g. Ljube Davidoviča, kateri smo istodobno naznanili zahtevo, ki smo jo poslali predsedniku parlamenta, kakor tudi interpelacijo, na katero smo zahtevali odgovor takoj v prvi seji skupščine, nam je odgovorila s pismom, ki ga je objavila in ki bi naj bilo tudi odgovor na našo interpelacijo.

Mi smo se precej premišljali, da-li bi imelo smisla, karkoli odgovoriti na vladno pismo polno neresnic, nedostojno za svetovalec krone in za najvišje odgovorne predstavitelje državne oblasti v moderni državi. In zares — za vse nas, ki poznamo resnico in resnično stanje stvari in vse, kar se je dogajalo na Krfu, ko je bila tedanja srbska kraljevina kakor Robinzon na tujem otoku, kakor tudi vse, kar se je do-

gajalo v parlamentu in okoli parlamenta, ko je bil ves naš narod v svoji domovini, v svoji hiši, v svojem domu — to ne bi bilo potrebno. Toda za tiste naše prijatelje, ki tega ne vedo, kakor tudi za naše ljudstvo, ki je bilo daleč od Krfa in ki je daleč od Belgrada in na čegar neznanje in nepoučenost računa vlada g. Davidoviča — bo potrebno, da razgalimo vso neresničnost, vso lažnjivost trditve g. Ljubomira Davidoviča, vladinega predsednika, poslal povodom naše interpelacije.

V tistem nedostojnem pismu, ki nam ga je Vladni predsednik priznava, da je sedanje začasno narodno predstavništvo permanentno, da mora po zakonu trajati in biti stalno zbrano do ustavotvorne skupščine. Po tem bi bilo naravno in logično, da bi on in njegovi tovariši s tem parlamentom delali, da ga faktično drže zbrane in da se njegovi kontroli podvrgavajo in pokore njegovim sklepom. Toda vladin predsednik s svojimi tovariši tega ne stori. In da bi zato od sebe in svojih tovarišev odbil odgovornost, ki jo za to nosijo, se namenoma poslužuje neresnice in v svojo obrambo pribaja z lažnjivimi trditvami. G. Davidovič trdi, da manjšina onemogočuje delo večine, da so podpisanci interpelacije in njihovi prijatelji preprečili nadaljnje delo parlamenta in da vlada noče nositi odgovornosti za tako parlamentarno stanje!

Vlada govori neresnico!

Mi hočemo tu navesti znana in dognana dejstva, ki bodo takoj jasno pokazala vso lažnjivost teh predsednikovih trditvev.

Prva vlada g. Ljube Davidoviča se je osnovala dne 16. avgusta iz demokratske zajednice in socijalistične skupine, ki pa ni vsa na to kombinacijo pristala. Prva seja parlamenta na to je bila dne 25. avgusta. Vršila se je razprava o vladini deklaraciji, ki se je končala takoj naslednji dan z glasovanjem, ki je podalo naslednji uspeh: Za vlado je glasovalo 127 poslancev, proti vladi pa 119 poslancev. Po sedemdnevem zbiranju svojih pristašev je vlada zbrala komaj 127 glasov »za svoj program« in dohila nasproti opoziciji vsega osem glasov večine. Ne da bi zaenkrat kaj več preiskovali, ne da bi se spuščali v kakršnokoli analizo tistih sto in sedemindvajset glasov — vprašamo: je-li taki vladi mogoče trajno in uspešno voditi državne posle? In v razmerah, v katerih je naša dežela! Mislimo, da je na to edino mogoč in utemeljen odgovor: ne! Ako pa analiziramo tisto število glasov, vidimo, da so tu uštetni tudi vsi ministrski glasovi in glasovi Črnogorcev, ki se po njihovi izjavi v Narodnem predstavništvu niso mogli niti smeli računati kot glasovi vladne večine. Po tem stanju stvari je vlada g. Davidoviča že na tem prvem glasovanju v resnici dobila nezaupnico, ostala v manjšini, dasiravno pri tem glasovanju ni bilo vse opozicije, ker je v tej seji 18 njenih poslancev bilo odsotnih. To dejstvo bi vsaki resni in dostojanstveni vladi naložilo, da ali takoj poda ostavko ali pa takoj začne z opozicijo pogajanja, da se najde solidna parlamentarna baza — ne da bi jo na to opozicija vzpodbujala. Toda vlada g. Davidoviča tega ni storila. Čakala je, da jo opozicija na to sponni in dreza. Pa vendar je opozicija dala svoje sodelovanje za rešitev dvanajstine pod pogojem, da vlada ostane pri prejšnjem predlogu. In kaj se je tedaj pokazalo pri pozitivnem delu v parlamentu? To-le:

Vladna večina gine.

Na 65. rednem sestanku je predsednik parlamenta objavil ta-le uspeh glasovanja: Glasovalo je vsega 167 poslancev, in to 124 za in 43 proti. Tako se je v načelu sprejel predlog o dvanajstini za september. Na tem prvem glasovanju, po deklaraciji, je vlada dobila že tri glasove manj nego o priliki glasovanja o »programu«.

Na 66. rednem sestanku 9. septembra, je predsednik parlamenta objavil naslednji rezultat glasovanja in rekel to-le: »Glasovalo je 140 poslancev, in sicer 103 za in 37 proti. Potemtakem torej za sklepanje ni bilo navzočih dovolj poslancev in zato to sejo zaključujem in sklicujem novo za jutri ob 4. uri popoldne z istim dnevnim redom.«

Na 67. rednem sestanku, 10. septembra, je predsednik parlamenta objavil tale uspeh glasovanja: »Glasovalo je vsega 141 poslancev. Glasovalo je 106 poslancev za in 35 poslancev proti. Potemtakem ni bilo zadostno število poslancev za definitivno rešitev tega zakona.«

Prihodnjo sejo parlamenta je predsednik napovedal za naslednji ponedeljek z istim dnevnim redom toda vlada g. Davidoviča je že 12. septembra podala ostavko, ki jo je bila že tedaj, 10. septembra, v časopisu razglasila. Vlada je utemeljila svojo ostavko, kakor je znano, z vprašanjem zunanje politike: s podpisom pogodbe z Avstrijo!

Tako tedaj je živela in izginila prva vlada g. Davidoviča. Svoje namišljene večine 127 članov ni mogla držati skupaj niti štirinajst dni. Od 127 poslancev je takoj padla na 124, potem na 103, nakar se je končno »povspela« na — 106 poslancev!

Vlada ne upa več pred parlament.

Druga vlada g. Ljube Davidoviča — sedanja — dostej ni hotela ali smela stopiti pred parlament in tako njena številna moč v parlamentu ni znana. Zunaj parlamenta pa se je njena številna moč ravno te dni pokazala tako revno, da ona sama zase ne le ne predstavlja večine, marveč samo neznatno, notorično manjšino.

Vlada g. Lj. Davidoviča je za 25. november sklicala plenarno sejo kluba svoje stranke ali svoje Demokratske Zajednice. In kaj mislite, koliko poslancev je prišlo in se njenemu pozivu odzvalo?

Po trditvi enega izmed njenih glasil okoli sedemdeset, a po trditvi vseh drugih belgrajskih listov — okoli štirideset poslancev!

Gospod Davidovič, vladni predsednik, krivi nas, opozicijo, da se nismo jače vdeležili parlamentarnega dela — ne samo, da bi ji dopolnili njen primanjkljaj nad 20 članov, ki je nastal vsled dezertiranja vladnih pristašev, nego da razen tega z našimi glasovi preskrbimo za sklepanje potreben kvorum.

Na kakšni podlagi je g. Davidovič to od nas zahteval in še zahteva?

Davidovič ni hotel koncentracije.

Od prvega septembra do devetega dne tega meseca so se vodila pogajanja z opozicijo za sestavo močnejše vlade in pridobitev solidne parlamentarne osnove za upravljanje dežele. In ta pogajanja, ki so bila že skoraj dospela do povoljnega zvršetka, je uničila objestnost g. Davidovičevih tovarišev, ki so v zadnjem trenutku podkopali preje doseženi sporazum in izključili od sodelovanja v vladi vse ostale stranke razen radikalcev — najbrže zato, da jih na ta način kaznujejo, ker preje niso bile šle na demokratski lim: da bi stopile v vlado z demokrati in socialisti brez radikalcev, katere so bili hoteli tedaj kaznovati, ker so se bili le-ti drznili, pokvariti demokratske račune!

Sedaj naj bi opozicija honorirala vse te mahinacije g. Davidoviča in njegovih tovarišev in dopolnjevala tiste primanjkljaje njihove večine ter jim vrhu tega dajala kvorum!

Davidovičeva politična preteklost.

Prejšnja preteklost g. Davidoviča in njegovih tovarišev pravtako ni mogla vabiti opozicije v ta neopravičeno zahtevana viteštva.

Iz časa srbske vladavine na Krfu, za katero bi g. Davidovič rad zakril svoje sedanje neustavno in neparlamentarno postopanje in dela obstoja svečan akt, katerega je g. Davidovič podpisal in v katerem s svojimi tovariši takole modruje o dolžnostih vlade nasproti opoziciji in o pravicah opozicije:

»Vlada pod nikakim pogojem ne more zahtevati, da jo vzdržujejo na oblasti druge, od nje različne stranke. Pomoč, ki jo vlada zahteva od ljudskih poslancev, je vselej prostovoljna in stvar zaupanja, ter se ne more in ne sme z ničim izsiljevati. To dobro voljo in parlamentarno pomoč si mora vlada zagotoviti s pametnim delom.«

Je nas takih, ki niti tedaj nismo do cela tako mislili in je nas takih, ki niti

sedaj ne mislimo tako. Toda g. Davidovič in njegovi tovariši v vladi, samostalci, naprednjaki in narodni disidenti, so tako mislili in pisali — na Krfu!

Sedaj ko so došli domov in dobili večje domovino, so izpremenili to svoje krfsko mišljenje v korist svoje vlade in na škodo opozicije!

Davidovičovo vetrnjaštvo.

G. Davidovič je s svojimi tovariši imel in ima glede trajnosti dela s parlamentom dve mnenji. On svoje mišljenje uravnava po ugodnosti, ki jo ima v danem trenutku od enega ali drugega mnenja. Ko je bil na Krfu minister in je v odsotnosti vladnega predsednika g. N. Pašić zastopal le-toga v službi, je dobil spomenico ljudskih poslancev, s katero so zahtevali sklicanje narodne skupščine — pa je na to spomenico dal tak-le odgovor: da ni nade na skorajšnje sklicanje narodne skupščine! To je bilo leta 1916. spomladi. Narodna skupščina je bila to leto sklicana jeseni na Krf. V vladi so tedaj sedeli tudi g. Ljub. Davidovič, Milorad Drašković in dr. Vojislav Marinković. G. Stojan M. Protić ni sedel v tej vladi.

Ko so kasneje, 10. junija 1917, omenjeni trije gospodje izstopili iz vlade, so svoje mišljenje v tej stvari izpremenili ter so celo zahtevali, da se ministrska kriza, ki so jo oni tedaj na Krfu izzvali in ustvarili, ne sme rešiti preje, dokler se parlament nalašč zaradi tega ne skliče! Ko je bil parlament za prvi februar 1918 sklican in se mu je predložil proračun, so ti gospodje sredi aprila z vsemi svojimi opozicijskimi tovariši iz narodne skupščine demonstrativno odšli, da preprečijo rešitev izrednega kredita in s tem prisilijo vlado na definitivni odstop in ustanovitev koalicijske vlade pod temi pogoji: da g. Pašić ne more biti minister za zunanje posle, a g. Ljub. Jovanović in g. Stojan Protić da ne moreta biti člana te koalicijske vlade!

G. Davidovič in njegovi tovariši so bili tedaj na Krfu kakor tudi sedaj tisti, ki izključujejo prvake in predstavitelje večine, ne pa mi. Oni so tako tedaj kakor sedaj izključevali g. Protića, a sedaj razen tega tudi g. Tričkovića, g. Korošca, g. Ribarca in Narodni klub, a od svojega tovariša Svetozara Pribečevića se niso hoteli ločiti niti tedaj, ko je njegovo delo vzdignilo proti njemu vse ostale stranke in celo zemljo. Nastaja vprašanje: zakaj?

Na to nam dajo odgovor dela ministra za notranje posle po Hrvatskem, Bosni, Vojvodini, Stari Srbiji in Macedoniji.

Kaj dela Pribečević?

Vlada g. Davidoviča pod vodstvom ministra za notranje posle še vedno vzdržuje v veljavi avstrijsko-madžarsko naredbo z dne 24. julija 1914, o ukinitvi tiskovnega zakona na Hrvatskem in o predhodni cenzuri, dasi je že davno lažnjivo proglasila, da je politično cenzuro za celo kraljestvo ukinila; ona uničuje na Hrvatskem zakone, ki kolikor toliko varujejo občinsko samoupravo in jih nadomešča z uredbami in naredbami, s katerimi postaja gospodar nad vsemi občinami — mestnimi in kmetijskimi — na Hrvatskem. Vlada na take in temu podobne načine pripravlja ljudstvo na volitve. To je pri njej temelj za svobodne volitve!

Ali ni to zasmehovanje vsake svobode? Toda njej je minister za notranje posle potreben, da ji s socialisti daje tudi pomoč za razdajanje bogatih koncesij, še preden imamo osnovni zakon — državno ustavo, še preden imamo določene drž. meje, še preden imamo stalno zakonodajno telo — vse to zopet preko glave še sedanjega začasnega narodnega predstavništva!

Eno naše narodno bogastvo na mejih Bosne in Dalmacije, ogromne vodne sile Trebišnjice, je že oddano. Drugo naše še večje narodno premoženje, železni rudnik v Ljubiji v Bosni, ki je po svojih silah in svojem bogastvu izmed prvih rudnikov te vrste v Evropi, je bilo že pripravljeno, da se odda tajnim potom, v odsotnosti pristojnega ministra in preko rudniškega vodstva, ki ga ni nihče vprašal za mnenje, kakor bi se moralo zgoditi po zakonu. Da

ni bil ravnatelj rudnika pošten, bi bilo to narodno premoženje že izročeno tujcem na način in za ceno, kakor bi to mogli storiti le nevedneži ali skrajno lahkomišljeni ljudje, da ne rečemo kaj več. Samo ta edini čin, pred katerim pa v trenutku naše kraljestvo še ni zavarovano, bi opral našo mlado državo velikih koristi, za katerimi streme mnoge velike tuje države. Uničil bi nam narodno metalurgično industrijo in vse koristi, združene z njo.

Mi smatramo za dolžnost, povedati jasno, za vse in za vsakega, da takim koncesijam in takim delom ne moremo in ne čemo nikoli priznati pravne vrednosti.

Druga škodljiva dejanja.

A kaj naj rečemo o onih škodljivih trgovskih dogovorih, po katerih je vlada g. Lj. Davidoviča dajala naše narodno zlato v obliki pšenice in drugih življenjskih potrebščin za propadle avstrijske krone ter povečala na ta način še bolj ono zlo, ki nas davi in pritiska? Kaj naj rečemo o onem brezpravem in nezakonitem odvzemanju 20% od kronskega imetja vsakega državljanca? Kaj naj rečemo o sramotnem in brezpravem izposojevanju in donašanju v državo tistih 300 milijonov kron od Avstro-Ogrske banke? Kaj naj rečemo o sramotni trgovini z izvozniki in škandalih v nekaterih denarnih zavodih, kjer so se skrivaj in zločinški žigosale avstrijske krone?

Treba bi bilo, da mislijo o tem oni, ki gledajo, kako družba g. Davidoviča vse to dela in pri tem delu pomaga, kako brezpravno, nezakonito in lahkomišljeno troši rezerve v zlatu in francoskih frankih, ki so jih shranjevale radikalne vlade v Srbiji in na Krfu, a nas nesramno vprašuje, kje so te rezerve in zakaj se o njih dosedaj ni položil račun?!

Vse to prikrivajo!

Da se vse to in še mnogo drugega prikrije kontroli parlamenta, da se umetno pripravi narodno predstavništvo, ki naj bi take in podobne čine slepo odobraval, da se stvari umetna večina za ustavotvorno skupščino, vodi vlada g. Davidoviča tudi krono na stranpoti, ki krijejo v sebi nedogledne posledice, na katere ne moremo dovolj obračati pozornosti in pred katerimi nam veliki državni in narodni interesi imperativno nalagajo, naj se jih izogibamo in čuvamo. Ona beži pred parlamentom, ona preganja parlament z izgovorom, češ da hoče apelirati na ljudstvo.

Da, mi trdimo in opozarjamo, da vlada beži pred parlamentom, da preganja parlament samo pod pretvezo, da izvrši apel na ljudstvo, v resnici pa zato, da more vladati do ustavotvorne skupščine ali do volitev za ustavotvorno skupščino brez parlamenta.

Narodno Predstavništvo trajno.

Mi smo pred vsem videli, da velja kakor zakon: da bodi Narodno Predstavništvo do ustavotvorne skupščine stalno zbrano. To je zakon za vse, za celo kraljestvo, to je ustava za našo kraljevino do ustavotvorne skupščine. Tega se ne more in ne sme nihče dotikati. Ta parlament se ne more in ne sme odgoditi z ukazom temeljem ustave kraljevine Srbije — ki velja formalno samo zanjo — brez privolitve narodnega Predstavništva.

A ako bi tudi tega ne bilo, ako bi se parlament mogel razpustiti in ako bi se po ustavi sploh smel odgoditi — ne bi se smel odgoditi v trenutku, ko ga vlada misli in želi razpustiti. Ne sme se istočasno uporabiti odgoditev parlamenta in njegov

razpust. To nasprotuje vsem zdravim parlamentarnim načelom in običajem. Odgoditev in potem razpust parlamenta izvajajo samo neparlamentarne vlade, ki vprizarjajo državni udar, vlade, ki hočejo spretno napeljavati in delati ljudsko razpoloženje in vplivati na uspeh parlamentskih volitev. Vzklic na ljudstvo se mora izvršiti takoj, brez vsakršnega odlaganja in pripravljanja. Nasprotno — kadar se želi apelirati na ljudstvo, ne sme biti z vladne strani nobenih priprav.

Vlada pripravlja volitve za se.

ravno to. Ona hoče naravnost urejati in pripravljati apel na ljudstvo, in to mesece prej, nego razpiše volitve in v odsotnosti parlamenta. To ni nič drugega in ne more biti nič drugega nego čin državnega udara.

Sam položaj dežele: še neresene državne reše, s tujo vojsko zasedeni kraji, brez parlamentu predloženega volilnega zakona, brez izvršenih ostalih priprav, ki so potrebne za volilno akcijo — še prilično dolgo časa onemogočuje izvršitev apela na narod.

Kako je v drugih deželah?

Ali se more in sme dežela za ves ta čas puščati brez parlamenta?

Demokratska in narodna država tega ne sme. Belgija je bila brez parlamenta in se je upravljala z uredbami — toda začasa vojne. Po vojni je s parlamentom v demokratskem zmislu izvršila reformo volilnega zakona ter šla nato na nove volitve. In Belgija tedaj ni bila v razmerah, v katerih je naša dežela: brez državnih meja s tujo vojsko na svojem ozemlju. Rumunija je bila celo leto brez parlamenta in ves ta čas se je upravljala z uredbami in ukazi in šele v preteklem mesecu je izvršila volitve v parlament. Da Rumunija ni bila in ni niti sedaj demokratska dežela, je vsaki znano.

Z volilnim zakonom za dan!

Ali se sme v demokratični in svobodoumni deželi iti na volitve in vršiti apel na ljudstvo brez parlamentu predloženega volilnega zakona?

Očividno ne!

V demokratični in svobodni deželi, kakor je naša država, se ne sme vršiti kak apel na ljudstvo, niti se ne smejo odrejati in vršiti volitve za ustavotvorno skupščino na temelju kakega oktroiranega volilnega zakona.

Zavarujoč se proti vsemu temu, prosvedočujo tudi to pot proti vsakemu neustavnemu in nezakonitemu postopanju vlade g. Davidoviča, vršeč s tem svojo dolžnost tako nasproti ljudstvu kakor nasproti kroni — zahtevamo od kraljeve vlade in od predsednika parlamenta g. Pavloviča, da se, četudi ob dvanajsti uri odzovejo svoji dolžnosti, skličejo sejo parlamenta in pozovejo poslance na delo.

Rečeno je, da je vsaka politična pogreška zločin. Mi pa dodajemo: ne more se vsake politične pogreške po želji, kadar bi se hotelo, pozabiti in popraviti!

Prva slovenska šola v Trstu otvorjena.

LDU Trst, 9. decembra. Vpisovanje v Ciril-Methodovo šolo pri Sv. Jakobu se je zaključilo v nedeljo. Dasiravno so se vpisali v to šolo skoraj izključno le šolo-obvezni otroci, stanujoči v šentjakobskem okolišju, jih je vendar nad 1200 — toliko, da ni prostora zanje v šolski palači pri Sv. Jakobu in pač ne kaže drugega, nego

da oblasti nemudoma dovolijo otvoritev nekaterih vzporednic na Acquedotto. To je tem potrebnejše, ker je gotovo še več slovenskih otrok v mestu, ki pričakujejo otvoritve vzporednic na Acquedotto, ker stanujejo v spodnjem mestu in jim je šola pri Sv. Jakobu preoddaljena. Redni šolski pouk na Ciril-Methodovi šoli se prične v četrtek, dne 11. t. m. Za vzdrževanje privatnih slovenskih ljudskih šol v Trstu se je sestel konzorcij, v katerem so dr. Abram, dr. Slavik in dr. Wilfan in ki je kooptiral kot člane še učitelja Andreja Čoka, prof. Mirka in zdravnika dr. Per-tota.

Izgredi v Italiji.

LDU Trst, 9. decembra. O izgredih, ki so se vršili od 3. t. m. dalje, skoraj po vseh italijanskih mestih, in tekom katerih je bilo veliko demonstrantov ubitih in še več ranjenih, ni bilo doslej še nobenega uradnega poročila. Iz pisanja listov je bilo razvidno, da so se najhujši izgredi vršili v Rimu in Milanu, a predvsem v Mantovi, kjer je množica napadla in zažgala zapore, izpustila jetnike in nato plenila po trgovinah, razdejala železniško postajo, razorožila posadko in gospodarila po mestu dva dni; moralo je priti na pomoč vojaštvo iz Verone, ki je zasedlo mesto. Po več krajih je prišlo do hudih spopadov med demonstranti in karabinijerji. Streljalo se je z obeh strani, tako da je več mrtvih in mnogo ranjenih.

Sedaj je baje izgredov konec. Agencija Stefani pošilja namreč danes naslednje poročilo: Iz vesti, ki prihajajo iz vseh delov kraljestva, je razvidno, da je zopet vpovsod zašlo.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 9. decembra. (DKU) Današnja seja vrhovnega sveta je bila zadnja, kateri je še prisostvoval načelnik ameriške delegacije Polk. Ameriška delegacija zapusti danes Pariz. Clemenceau je v imenu zaveznikov izrekel obžalovanje, da odpuštujejo Polk in njegovi sodružniki. Od jutri dalje se bo poslanik Zedinjenih držav v Parizu, Wallace, udeleževal seji vrhovnega sveta, toda samo da zasleduje debate in da poroča svoji vladi. Vrhutega je Wallace pooblaščen, da v imenu Zedinjenih držav podpiše mednarodne akte glede Rumunije ter mirovno pogodbo z Ogrsko. Ministrski predsednik Clemenceau bo še jutri vodil sejo vrhovnega sveta in nato z Filipom Bertheletom odpotoval v London k angleško-francoskim posvetovanjem. Ta posvetovanja imajo baje zelo važen organizatoričen značaj. Najbrž se bodo udeležili teh posvetovanj tudi zastopniki drugih velesil. Italijanski minister za zunanje posle Scialoja je, kakor znano, že včeraj dospel v London, da se z lordom Curzonom posvetuje o raznih vprašanjih, zlasti o takih, ki se tičejo izvedbe mirovne pogodbe.

LDU Pariz, 9. dec. (DKU) Vrhovni svet je danes vzel na znanje brzojavki, ki ju je poslal ogrski ministrski predsednik. Ti dve brzojavki odgovarjati na povabilo vrhovnega sveta, ki je pozval budimpeštansko vlado, naj kar najhitreje odpošlje mirovno delegacijo v Neuilly. Ogrski ministrski predsednik se je pritožil zaradi romunske zasedbe in je izjavil, da se zadržujeta še vedno dva strokovnjaka, ki sta za mirovna pogajanja zelo važna, in sicer eden po Romunih, drugi, Slovak, pa po Čebih. Govori se, da vrhovni svet na to brzo-

javko ne bo odgovoril. Vsled poročil generala Cande smatra vrhovni svet konflikt z Rumunijo za končan. Menijo, da bodo romunski pooblaščenici v kratkem doprinesli potrebne podpise. Vrhovni svet je odobril v komisiji določene izpremembe v dogovoru glede varstva manjšin v Romuniji. Tudi ta dogovor bodo Romuni sedaj podpisali.

Razna poročila.

Vladičanstvo pravoslavne cerkve. LDU Belgrad, 9. decembra. Med delegati naše pravoslavne cerkve in vasilenske patriarhije se je dosegel popoln sporazum glede vladičanstva, ki so prešla v sestav naše države in ki se prej pripadala vasilenski patriarhiji. Atenski listi so prešli iz Carigrada brzojavko, ki javlja posameznosti tega sporazuma. Patriarhija se odreka vladičanstvom: skopljanskemu, debarskemu, bitoljskemu, raškemu in prizrenskemu, dalje vodenskemu metropolitatu, pelanski škofiji, strumiški eparhiji in vladičanstvom v Bosni in Hercegovini. Sporazum obenem priznava ujedinjenje avtonomne črnogorske cerkve s cerkvijo v Srbiji. Kot odplačilo za vsa ta priznanja mora naša država plačati vasilenski patriarhiji 1 milijon frankov. Kar se tiče priznanja in položaja grških cerkvenih občin v naši državi, bosta to vprašanje rešili naša in grška vlada.

Policija v Belgradu bo moderna.

LDU Belgrad, 9. decembra. »Politika« javlja: V nekaj dneh se bo objavila naredba glede preureditve belgrajske policije po vzorcu uredb v vseh večjih mestih v inozemstvu. Po tej naredbi bo organizacija policije urejena na čisto drugi osnovi, kakor dosedaj. Za policijske organe in za žandarmerijo se bodo otvorile posebne šole in kurzi. Istotako se bo uredil materialni položaj vsega osebja.

Francija in Vatikan.

LDU Pariz, 10. decembra. (DunKU.) »Liberté« poroča iz Rima: V kratkem se pričakuje vzpostavitev odnošajev med francosko vlado in Vatikanom.

Zahteve južno-tirolskih Nemcev.

LDU Bolcan, 9. decembra. Kratka vsebina zahtev, ki jih predloži »Nemška zveza na južnem Tirolskem«, to je blok liberalne in katoliške stranke v Gornji Adiži, italijanski vladi, je približno ta-le: Nemci izjavljajo vladi v svoji spomenici, da nameravajo stopiti v opozicijo, akoravno niso prepričani o zakonitosti aneksije, ki jo je Italija že izvršila. Zahtevajo, naj vlada prizna potrebo, da se dovoli Gornji Adiži deželna avtonomija, zajamčena po avstrijski deželni ustavi — ki se precej razlikuje od italijanske — pri kateri je imel deželni zbor tudi zakonodajno pravico v okrožju svojega območja. Glede sedaj veljavnih zakonov, ki so bili plod državnega zakonodajnega delovanja, zahtevajo Nemci, naj ostanejo v veljavi vsaj 20 let in naj se med tem časom ne izpremembe brez privolitve deželne zbornice. Nadalje zahtevajo nekatere izjemne ublažitve, kakor: oprostitev vojaške službe iz razlogov, katere smatra Zveza za tehtne; poverjenje javne varnostne službe deželi itd. Razen tega zahteva spomenica, naj se spoštuje občinsko avtonomijo.

Vprašanje Predariške.

LDU Dunaj, 10. decembra. (DunKU.) »Der Neue Tag« poroča: Kakor se govori v tukajšnjih ententnih krogih, se lahko smatra za gotovo, da vrhovni svet v Pa-

LISTEK.

Slovensko marionetno gledališče.

K bližnji otvoritvi.

Dne 5. maja t. l. se je v »Slovenskem Narodu« na tem mestu dr. Ivan Lah obrnil na širšo javnost s tem započel akcijo, ki je merila na to, da se ustvari naši mladini prvo slovensko marionetno gledališče. Objavil je takrat moj, že leta 1912 zasnovani razglas, v kojem sem očrtal glavne namene in cilje takega gledališča. Akcija ni bila brezuspešna. Oglasilo se je kmalu nekaj oseb, katere so darovale različne svote v ta namen. Pred vsem pa je ljubljanski gledališčni konzorcij s hvalevredno vneto podprl podjetje ter mi dal večji kredit in prevzel marionetno gledališče v svoj delokrog in me nastvil kot vodjo tega bodočega gledališča. Tedaj se je delo pričelo. Gospod dr. Lah, navdušen inspirator tega podjetja, začel je nabirati tozadevno obširno česko in drugo slovansko literaturo ter se lotil pisati tudi izvorna dela. Jaz pa sem izdeloval in kostumiral lutke za prve igre našega bodočega repertoarja. Pri tem se hvaležno spominjam ljubljanskih gospa, katere so v to svrhu nabrale veliko množino odrezkov svile, čipk in našivov za obleke lutk, kar je pomenilo razmeroma velik gmetni prispevek k na-

jemu podjetju. Nabiranje je prevzela z veliko požrtvovalnostjo velenjena gospodična Anica Gogola. Kljub vsem tehničnim težkočam, nastalim vsled sedanjih političnih razmer, je sedaj gledališče vendar le v toliko končano, da se bode lahko v kratkem začelo z predstavami. V to svrhu je ljubljanska mestna občina po prizadevanju nekaterih članov gledališčnega konzorcija blegovoljno prepustila veliko dvorano v »Mestnem domu«. Marionetno gledališče torej obstoji. K mojim lutkam in dekoracijam slika zastor Ivan Vavpotič, prolog je priredil dr. Ivan Lah in literarno sodeluje dr. Ivo Šorli. To so imena, katere jamčijo dovolj za pristnost in dobroto podjetja, koje naj služi višjim ciljem, nego onim, ki se mu pri nas obično nadevajo. Razven že imenovanih so obljubili še sodelovanje akademična slikarja Hinko Smrekar in Maksim Gaspari, ter pisatelj, oziroma pesnik Oton Zupančič, Fran Milčinski, Igo Gruden, Vladimir Levstik i. dr.

Tu si ne morem kaj, da bi ne navedel besed, katere je leta 1906 nemški pisatelj Josip Avgust Lux v januarski številki revije »Kind und Kunst« posvetil obnovitvi marionetnih iger na Bavarskem, in sicer:

Lutkarske igre so več nego otroške igre. Don Kišotov duh živi v njih še danes. Med tem, ko stremi veliko gledališče po vedno večji realni resničnosti, in si na ta način omejuje možnost predstavljati vse vprek, se lutkarska igra s svojimi nepopolnimi sredstvi vzdržuje vsakega tek-

movanja za resničnost v korist večjih duzijskih možnosti. Njena dovršenost obstoja ravno v njeni nepopolnosti. Lutke so le splošne veličine, človeške prispodobne brez osebnih vrednot, so ednostavno simboli. One uresničujejo vse pravilne umetnosti, Pesniških namenov ne morejo pokvarjati. Ni nevarnosti, da pozabijo, da so samo blago, mrtva tvarina, ki ni podvržena drugim zakonom nego onim narave in igre. Na srečo predstave nimajo lastne zavesti. Imajo pa dušo, koja je fizikalčno pravilo in ki se zove težišče, nahajajoče se v notranjosti lutke. Vsak gib, vsak stresljaj te duše sproži ritmično igro členov, nihajoče krivulje, ki jih opisujejo krog telesa. Tako konča vsaka razburjenost v harmoniji, vsaka linija je blagoglasje, korak in gesta sta ples, vidna godba. In ker se vse vrši na najenostavnejši način, je neka posebna neomadeževanost v teh kretnjah, katero so v stanu imeti le popolnoma brez zavestna telesa ali pa ona z neskončno zavestjo, torej le lutke ali božanstva. Na žicah visočca lutka je »antigravna«, kakor božanstvo brez zemeljske teže; skrivnostne moči jo gibljejo in usposablja jo učiniti reči, ki so umrjočim nemogoče. Čudeži, bajke in tudi satira se dajo v marionetnem gledališču prepričevalno predstavljati, in bili so časi, ko so imele najbornejše figure več uspeha nego najboljši igralci svojega časa. Sveti misteriji, Rabelais, Gargatua in Pantagruel, bajka o Faustu so spadale k najprijetnejšemu repertoarju in so našle na-

vdušeno in hvaležno občinstvo. Goethe, kateremu se je leta 1773. pri neki lutkarski igri na frankfurterskem sejmju vzbudilo najzivejše zanimanje za Faustovo misel, govori še kot starih goreče o malem gledališču. Najprijetnejši spomini njegove deške dobe so oni na marionetno gledališče, katero je neki hišni prijatelj napravil in dal družini kot božično darilo.

Skrivnostna čarodejna sila lutke z zabavo, katero povzroča v poljudnih marionetnih gledališčih otroškim dušam, še daleko ni izčrpana. Čaka zopetne oživitve. Mi vemo, da niso Maeterlinckove mistične igre, kojih nežnost in globoko simboliko tlači na odru zemeljska teža naturalizma, zamogla dobiti nobenega sposobnejšega interpreta, kakor ravno lutke, za koje so bile tudi prvotno mišljene. Pa mogoče tudi Shakespearove drame, posebno pa oni komadi, kjer si stopajo nasproti slično tvorjene osebe v naglo se menjajočih »izvorih, kakor v »Komediji zmot«, pridejo lahko v marionetnem gledališču do nezasiplanih učinkov. Pa tudi narobe bi lahko lutkarski igri prirojeni preprosti in impresivistično-dekorativni slog utegnil blagodejno vplivati na velike odre, katere tlači mora naturalizma. V tem slogu si predstavljamo gledališče, kjer stoji v ozadju velike preproste in jasne barve, pred kojim se v blelih goblenkih tonih in v enostavnih velikih kretnjah neplastično in skoraj neresnično ter nadčloveško dvigajo delujoče osebe in kjer tvori celo prizorišče ne-

rizu ne bo privolil, da se Predarlska združi s Švico. Vrhovni svet uvideva, da bi pomenjal odpad Predarlske od avstrijske republike začetek popolnega razpada te države. Po avtentičnih poročilih, ki jih je navedeni list sprejel, so vse tukajšnje ententne misije poročale svojim vladam o predarlskem vprašanju in stoje najstrožje na stališču, da se mora Predarlski združitve s Švico zabraniti.

Turški zaklad zlata.

LDU Pariz, 10. decembra. (Dun.KU.) Vrhovni svet je določil, da se turški zaklad zlata, ki je deponiran v Berlinu, prenese v Pariz.

Angleška vojska.

LDU London, 10. decembra. (Dun.KU.) Proračun za angleško vojsko za leto 1920 znaša 400 milijonov funtov. Dne 1. marca 1920 bo še 400.000 mož pod orožjem.

Politične novice.

— Dnevnik naše stranke. Naša stranka razpolaga sedaj s sledečimi dnevniki: »Slovenec« in »Večerni List« v Ljubljani, »Narodna Politika« v Zagrebu, »Narodna Obrana« v Osijeku, »Jugoslavija« v Sarajevu, »Jadran« v Splitu. Kakor čujemo, bodo naši podvzetni pristaši v Mariboru tudi kmalu začeli izdajati svoj lastni dnevnik. Stranka raste in se jača!

— Sestava deželne vlade. Včeraj in danes se je govorilo po Ljubljani, da je dr. Žerjav poročal centralni vladi v Beograd, da mu je nemogoče sestaviti slovensko deželno vlado in da stavi radi tega vladi svoje predsedniško mesto na razpoloženje. — Koliko je resnice na tej govorici, ne vemo. Samo to je gotovo, da je liberalna kmetijska stranka z Urekom v istini hitro zlezla pod Žerjavovo streho, da pa se Žerjav ni mogel pogoditi s socialdemokrati. Ti zahtevajo za se podpredsedništvo in poverjenišтво za notranje zadeve, ker smatrajo Žerjavovo mladinsko grupo kot najmanjšo stranico na Slovenskem in ker se nekateri socialistični možje vendar le ne morejo sprijazniti s policijsko-žandarmerijskim sistemom, ki ga hoče dr. Žerjav uvesti tudi pri nas. Seveda je držanje socialistov dvolično, kajti minister Korač je že imenoval poverjenika za socialno skrbstvo in sicer socialist Jakliča.

— Vsezna Kristan. Do pred kratkim je bil Kristan skromen socialistični agitator. Med vojsko je postal vojni dobičkar, bogat človek. Po vojski je postal minister in s tem so se razvile njegove zmožnosti na vse strani. Njegova dolžnost bi sicer bila, da skrbi kot minister za šume in rude ljudem za cena drva iz državnih šum ali za premožj iz naših domačih rudokopov, toda ta dolžnost ga ne zaposluje preveč, kar vidimo iz tega, da nam pomanjkuje drv in premožja. Minister Kristan se čuti za druge posle sposobnejši. V krasnih salonskih vozovih se vozi ta proletarec v Avstrijo in Nemčijo ter tamkaj kot »strokovnjak« nakupuje lokomotive in vagoni. Kaj je treba Kristana pri teh nakupih, o katerih nič ne razume? Listi so prinesli vest, da dobi Kristan razven svoje običajne plače še vsak dan 200 frankov (nad 2000 kron) dnevnic za svoje bivanje izven države. Kako ti socialistični proletarci sovražijo kapital!

— Nova slovenska stranka, Slovenski komunisti nočejo več ostati kot »levo kri-

ko neskončno nežno sinfonično spremljanje govorjenega pesniškega umotvora, na kojega bi se moralo skušati osredotočiti vso pozornost gledalca. Naj se o tem misli kakorkoli, neko vrsto pesniških proizvodov, ki bi zahtevali tak oder, je mogoče predstavljati za sedaj le z lutkami. Ker ravno kar je najbolj pretresujoče, nadčloveško, globokoumno, se da najbolje razumeti, ako se to predstavlja v najmanjšem merilu in najbolj enostavno, torej v marionetnem gledališču.

Tako piše Lux. Tem besedam nimam ničesar drugega dodati kakor željo, da bi se naše literarno in umetniško občinstvo intenzivneje in vstrajno zanimalo za novo ustanovljeni zavod, katerega obstoj na dostojni umetniški višini je odvisen ne samo od mojega dela, ampak od sodelovanja vseh v to sposobnih moči. Dvojen je naš cilj, plemenita vzgoja mladine ter tekmovanje literatov in umetnikov do vedno večje popolnosti.

Ze prihodnje desetletje bo pokazalo, v koliko je moje stremljenje upravičeno; in ko se bo naša tedaj dorasla deca prijazno spominjala užitka lutkarskih iger prvega slovenskega marionetnega gledališča, tedaj bo glavni del moje naloge završen, tedaj bodo mogoče drugi stopili na moje mesto z novimi mislimi, a istim ciljem; in potem se umaknem z zavestjo, da sem tudi jaz prispeval za malim kamnom k bodoči veliki zgradbi naše lepše bodočnosti.

In v to pomozi nam Bog!

Ljubljana. Mestni dom, decembra 1919.

Milan Klemenčič.

loca v socialistični stranki in si snujejo svojo lastno stranko.

— Podpora socialistom. Ministrstvo za prehrano je dovolilo Vojni zvezi v Ljubljani za nakup živil obratnega kapitala 6 milijonov kron, železniškim aprovizacijam v isti namen 2 milijona kron. Nadalje je dovolilo Vojni zvezi za nakup obleke obratnega kapitala 5 milijonov kron in 1 milijon lir. Imenovane organizacije so socialistične. Tudi naše gospodarske aprovizacije se bodo morale pobrigati, da dobijo enake podpore. Bomo videli, ali bo socialistični minister Bukšev postopal popolnoma nepristransko.

— Pocenjevanje hrane. Kakor znano, je država morala dovoliti, ker je minister Bukšev pozabil pravočasno nakupiti žita za preživne kraje, sedaj radi naraslih cen posebne kredite za pocenjevanje moke. Te dobrote bodo deležni: vsi uradniki (v širjem pomenu besede), delavstvo, oni ubožnejši ljudje, ki so preje bili po občinskih v akciji za ubožnejše sloje. Moka po znižanih cenah se bo delila po vseh občinah. Stala bo moka najfinejša 1 kg 1 dinar (turačunjen po službenem kursu v kronski valutni), navadna moka 1 kg pol dinarja.

— Kaj bo pa ta delal? Iz Beograda poročajo: Ministrski svet je sklenil, da se postavi za pomočnika ministru prehrane profesor Nedeljko Divac. — Profesor Divac je zadnji čas prav pridno pisal v Bukševov list »Sloboda« ter si s tem stekel Bukševove simpatije. O prehrani mož ne razume prav nič in bo torej Bukševov pomočnik le v širjenju socializma.

— Dispozicijski fond. Min. predsednik Davidovič je dobil meseca novembra dispozicijskega fonda 500.000 dinarjev (približno 2 in pol milijona kron) in minister Pribičević 300.000 dinarjev (1 in pol milijona kron). Ker so vse stranke »izdajalske«, »protidržavne«, in so samo demokratije in socialisti dovolj državni, dinastični in lojalni, zato ni nobene ovire, da se podpirajo tudi vsa podvzetja teh sijajnih »patriotskih« strank.

— Izvršni odbor opozicijskega bloka. »Tribuna« piše, da so opozicijski poslanci izvolili izvršni odbor, ki bo v Beogradu permanentno posloval.

— Demokratska akad. omladina je na dan narodnega oslobodjenja 29. XI. pobijala dobrim SHS državljanom šipe. To je tista mladina, ki se tako živo zanima za narodno prosveto, da je na povabilo ABC kluba za poučevanje analfabetov na sestanek prišlo komaj 14 akademikov.

— Mestni komisar zagrebški je povabil na sodelovanje pri mestnem gospodarstvu tudi nekatere člane »Narodnega kluba«, ki je imel do sedaj na magistratu večino in župana. »Narodni klub« je vsako sodelovanje odločno odklonil.

— Hrvatsko ženstvo in politika. Odbor »Demokratskega združenja jugoslovanskih žena« v Zagrebu sklicuje za 10. t. m. izredni občni zbor, na katerem bo svoje dosedanje ime izpremenilo v »Združenje jugoslovanskih žena«. To pa zato, ker snuje Demokratska stranka svoj ženski odsek in odbor ne bi hotel, da bi kdo dosedanje žensko društvo s tem odsekom istovetil. Odbor naglašaja, da stoji društvo izven vseh političnih skupin in more biti članica vsaka ženska katerega-koli političnega prepričanja.

— Ven s tujcem! Glasilo kulturno-politične struje, ki jo pod geslom duhovne obnove vodi pisatelj Milan Marjanovič — »Obnova«, piše v uvodnem članku o reškem vprašanju in pravi med drugim: »Leto dni smo »bili dobri« in leto dni smo čakali pravice od mirovne konference, ki se je menda zarotila proti vsemu, kar bi moglo zagotoviti mir in ukrotiti vojno in katera je nakopičila toliko novih razstrelj, da zopet zastoduje iskra, da zažge nov svetovni podkop. Ali naj ta iskra zopet pade z našega kresila? In naše istrske in dalmatinske skale so zadosti trde, da dajo to iskro... Toda tega Evropa še ne razume, a ne razume niti Amerika iz enostavnega razloga, ker vidijo danes samo tisto, kar jim je pred nosom in tisto, česar se neposredno boje. A nam ne verujejo, da nas toliko boli, da bi mogli zopet planiti in zopet zažgati svet — ker ne vidijo dvignjene naše pesti, ker ne slišijo niti Italije, da bi klicala na pomoč. — Morda pa mislimo, da nas bodo rešile samo Wilsonove note? Ali ni nasproti njemu nevhvaležnost, puščati ga, da sam piše in zahteva našo pravico, ne da bi ga podprli z dokazi vse odločnosti in našega odpora proti vsiljivcu? Wilson nam je pomagal zopet z eno noto in nam daje moralno pravico, da zopet enkrat izvedemo prevrat, kakor tedaj meseca oktobra 1918. Tedaj je bila Wilsonova nota alarm za avstrijske tlačene narode. Po tej zadnji Wilsonovi noti Italiji mora slediti z naše strani samo eno — s klicem: ven s tujcem izvršimo naše pravice! — Tehten opomin, ki ne bi bil niti potreben, ako pohlep za oblastjo ne bi bil zasleplil meščanske liberalne in socialistične inteligence tako, da je narod vkenila v verige in ga pahnila v tako obupne politične in gospodarske razmere, da ga nagon za samo hrano sili, misliti samo na

to, da stre verige in se dvigne na trdnjša politična in gospodarska tla. Narod bi bil že davno obračunal z zunanjim sovražnikom, ako bi mu laždemokrati narodne in socialistične barve ne bili zvezali rok in ga potisnili k tlom. A hvala Bogu — zdrav je in dovolj močan, da se otrese svojih notranjih in zunanjih sovražnikov. In otrsel se jih bo.

— Nov civilni komisar za Julijsko Benečijo. S kraljevima odlokoma je bila sprejeta demisijska čv. Avgusta Ciuffellija in imenovan za novega civilnega komisarja za Julijsko Benečijo g. Uff. dr. Anton Mosconi, državni svetnik, doslej izredni komisar za tržaško občino.

— Razmere na Dunaju. Kakor poročajo potniki z Dunaja, se ta teden tam prebivalstvu ne bo izdajala moka in kruha dobi oseba le četrt hleba. — Radi pomanjkanja kuriva ostanejo vse šole na Dunaju zaprte do 31. januarja.

— Mažarska mirovna delegacija. Ogrski ministrski svet je sestavil mirovno delegacijo, kateri predseduje grof Apponyi, člani so pa Teley, grof Bethlen in Somssich.

— Judje izgnani iz Ogrske. Ogrski vojni minister Friedrich je izjavil, da bo ogrska vlada izgnala iz Ogrske vse jude, kateri niso ogrski državljanjani.

Orlovski sklad.

Vsakdo more soditi sam delo, ki ga je vršila sem od prevrata pa do danes Orlovska zveza. Vse, kar je bilo v tej organizaciji pred vojno, se je malodane razsulo, temelj se je moral graditi popolnoma znova. Hvala Bogu, požrtvovalnost in vztrajnost nesebičnih delavcev pa sta nam zgradili zopet v prav kratkem času organizacijo takšno, da bo mogla živeti in se razvijati neovirano.

Vse delo, ki ga vrše člani Orlovske zveze je brezplačno in sloni in stoji le na idealizmu stvari in na trdnem verskem prepričanju. Vendar organizacija sama rabi vsestranske podpore in — denarja. Ob samih idealih se tudi ne more napredovati do popolnosti, kakršne potrebujemo.

Ako pogledamo nasprotno organizacije, stoje na trdnih gmotnih tleh. Njihovi pristaši jih podpirajo kjerkoli morejo, do čim pri nas najdemo takih ljudi bore malo. Tako n. pr. ima Česká Obce Sokolská denarnih sredstev v velikem, češkoslovaške Dělnické Tělocvičné Jednoty imajo premoženja blizu pol milijona kron, Sokolskemu Savezu SHS je naklonilo bivše Narodno večje v Zagrebu 60.000 kron podpore. Mi pa delamo in delamo — podpore pa nimamo nobene, niti najpotrebnejše.

Da ne bo morebitnega izgovora: Mi tega nismo vedeli — opozarjamo s tem vso našo javnost na to ter jo obenem prosimo in pozivamo, da se zgane in prispeva po razmerah in možnostih v orlovski sklad. Pričakujemo, da bo to šlo brez vsakega drezanja in moledivanja. Tudi za Orla je treba marsikaj žrtvovati, kraj sam še ne pomeni ničesar. Vedite, da mi gotovo ne prosimo zastoj. Kdor ne dela v Orlu dejanski, mora pa biti pripravljen žrtvovati drugače nekaj zanj. Tako bo storil vsak izmed nas svoje.

Za orlovski sklad naj se prične zbirati povsod po vsej deželi in ob vsaki priliki! Pošljite vanj delni dobiček raznih predstav in prireditvev, zbirke ob raznih slovesnostih. Dekleta naj pobirajo pri naših somišljenikih manjše darove in jih potem skupno odpošljejo. Delati in gibati se mora vsaki! Vse pa pošljite na naslov: Orlovska zveza v Ljubljani, kjer dobite tudi vse potrebne tiskovine in poštne položnice. — Predsedstvo Orlovske zveze.

Dnevne novice.

— Slovo škofa dr. Karlina od tržaških Slovencev. Iz Trsta poroča dopisni urad: Dne 1. decembra je presveti škof dr. A. Karlin, kakor znano, zapustil Trst in se odpeljal v Ljubljano. Par ur pred odhodom se mu je poklonilo odposlanstvo političnega društva »Edinosti«, da mu v imenu tržaških Slovencev pokloni besedo v slovo in mu sporoči prisrčen: Z Bogom! Vodja odposlanstva, dr. Wilfan, je v toplih besedah dal izraza čustvom našega ljudstva ter se je vladiki zahvalil na njegovem vsestransko modrem in pravičnem poslovanju ter mu želel vse dobro za bodočnost. Msr. dr. Karlin se je vidno ginjen, zahvalil odposlanstvu na tem izrazu simpatij, naglašajoč, da je hotel vsikdar le dobro — vsem. Slovo je bilo najpriskrnejše.

— Za vojne ujetnike iz zasedenega ozemlja. »Edinost« objavlja: Kdor ima katerega svojca še v vojnem ujetništvu v Italiji, Rusiji, Franciji itd. naj napravi takoj prošnjo na generalni civilni komisariat v Trstu (oddelek za vojne ujetnike, soba št. 4.) v kateri naj navede naslednje podatke: Ime, priimek, rojstni dan, rojstni kraj in kraj pristojnosti vojnega ujetnika, ime očeto in materino. Te podatke rabi komisariat, ker se mora prej informirati v domačem kraju vojnega ujetnika; razume se,

čim natančnejši so podatki, tem lažje se povpraša in tem več upanja je, da se dočelnik prej vrne domov. Razen tega se mora seveda v prošnji označiti tudi natančni sedanji naslov vojnega ujetnika. Tisti, ki ne morejo narediti sami omenjene prošnje, naj pošljejo gornje podatke na naslov: Politično društvo »Edinost« v Trstu, ulica 30, oktobra 13 (pisarna dr. Wilfana).

— Vladimir Trost. Oktobra meseca je našel smrt v Dunavu naš rojak, kralj. rečni flotili dodeljeni poročnik fregate Vladimir Trost vršec svoje službene dolžnosti. Vsi naporji, da bi se našlo zemeljske ostanke njegove, so bili do danes brezuspešni. Z njim izgubi vojna mornarica eno najboljših mladih moči, častniški zbor pa jednega najboljših tovarišev. Trost je bil neizmerno delaven in redko kdaj se dobi človek, v katerem bi bil čut za dolžnost tako razvit kakor ravno v njem. Strašil se ni ne tuđa in napora, ne zaprek in nevarnosti. Tako ga je doletela tudi nemila smrt. Po zlomu Avstrije in po prevzetju mornarice po Narodnem Viječu je postal Trost pomočnik načelnika štaba tedanjega jugoslovanskega brodogvaj, kapetana Babiča. Ko je ta po enem tednu neznankega napora, čela in bdenja fizično podlegel in umrl, je prevzel Trost vse njegove odgovornosti polne posle, ne zaostajajoč za njim niti glede energije. Sedaj je tudi on odšel na večno sidrišče. Ni jima bilo sojeno, da vidita pod svojega truda. Tudi potem, ko se je sestavila rečna flotila, si je Trost pridobil za njo neprecenljivih zaslug: posvetil ji je celo svoje obširno znanje in vso svojo energijo in — žrtvoval ji konečno svoje mlado življenje. Roditeljem in sorodnikom njegovim pa, katerim kruta usoda ni prizanesla najhujši udarec, kateri žalujejo nad nenadomesljivo izgubo, najglobokejše sožalje vseh, kateri so blagopokojnega poznali; tolaži naj jih zavest, da so imeli sina, kateri je bil in bode vsem ostalim vzor strogega izpolnjevanja dolžnosti in največje požrtvovalnosti. Trajen mu spomin.

— Umrla je dne 11. oktobra v Breznu ob Dravi, kamor jo je zanesla begunska usoda, Hanica dr. Ozvaldova, profesorjeva soproga — po kratki, mučni in zavratni bolezni. Bila je biser-žena in vzornica. Bodi ji lahka zemlja v tistem kotičku Jugoslavije, kjer se je pač najmanj nadejala svojega groba!

— Predsednik višjega šolskega sveta g. prof. Franc Vadjnal je odstopil.

— Ravnatelj železniškega ravnateljstva v Subotici je postal nadzornik Južne železnice g. Vargazon.

— Uvedba brzojavne službe pri poštnem uradu Ledenice. Dne 1. t. m. se je pri poštnem uradu Ledenice, politični okraj Borovlje, otvorila brzojavna postaja z omejeno dnevno službo.

— Poverjenišтво za kmetijstvo se je preselilo v novi trakt Marjanišča na Poljanski cesti (postaja elektr. cestne železnice: Ambrožev trg). Ravnatoma uraduje odslej tudi višja komisija za agrarske operacije, krajni komisar za agrarske operacije in deželni veterinarski urad. — Vodja: dr. Vrtačnik m. p.

— Nove knjige. Nova založba opozarja slavno občinstvo, da je izšla tik ob začetku stavke Stanko Majcenova »Kasija«, lepo dramsatično delo mladega, nadarjenega pisatelja, ki se je igralo z lepim uspehom v tukajšnjem dramskem gledališču. Knjiga je izšla v zelo lepi obliki in jo je dobilo po vseh knjigarnah in v prodajalni Nove založbe po 8 K za izvod, lično vezana stana pa 11 K izvod. — Priporočamo tudi Franc Jakličeve »Ljudske povesti«, ki so izborno berilo za preprosto ljudstvo na deželi. Vsa naša društva, vse knjižnice naj sežejo po nji. Knjiga je obširna in stane samo 8 K izvod. Izidorja Cankarja »S poti« je na razpolago samo še malo števil izvodov; kdor jo hoče imeti, naj seže pridno po nji.

— Razpisani poštni uradi. Razpisana so naslednja službena mesta: Nadpoštarsko mesto Jesenice (I/1); poštarstva mesta: Črnomelj (I/3), Grobelno (I/3), Loški potok (II/1), Grosuplje (II/1), Spodnji Drovograd (II/1), Medija Izlake (II/2), Bizeljsko (II/2), Rečica v Savinjski dolini (II/2); mesta odpravnikov: Zgornja Polskava (III/1), Suhor (III/2), Krka (III/3), Sv. Ana na Krumbergu (III/3). Prošnje je vložiti v teku dveh tednov.

— Osebne novice s pošte. Višji poštni ravnatelj dr. Janko Debelak je imenovan za direktorja pošte in brzojava v Ljubljani; njegov namestnik poštni svetnik Alojzij Gregorič pa za nadsvetnika pri poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani. — Poštarica Franciska Drakuličeva v Zagorju ob Savi je premeščena k poštenu uradu Stari trg pri Kočevju; poštarstvo mesto v Zagorju ob Savi je dobil poštni oficijant Julij Helmich; mesto poštnega odpravnika pri poštnem uradu na Bohinjski Beli se je podelilo poštni aspirantki Franciški Oličičevi; poštna oficijantka Vekoslava Vadenova in pa poštna aspirantka Anica Bergantova sta se odpovedali poštl. službi; imenovanje poštno oficijantke Anice Zorčeve za odpravnico v Grahovem pri Cerknici se je razveljavilo; za odpravnika v

Grahovem pri Cerknici je imenovan poštni oficijar Zmagoslav Nusbek; poštar Ivan Orthaber je imenovan za nadpoštarja v Slovenski Bistrici.

— **Posvetovanja delegatov gledališč.** V Beograd so došli delegati gledališč v Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu in Skoplju, da se posvetujejo skupno z zastopniki gledališke uprave v Belgradu o zakonski predlogi o gledališčih v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— **Almanah dobrovoljcev.** Odbor »Društva jugoslovanskih dobrovoljcev v Sloveniji« je sklenil izdati »Almanah dobrovoljcev«, v katerem bodo opisani boji in drugi dogodki iz življenja naših dobrovoljcev. Društvo vodi pri tem namen seznaniti jugoslovansko občinstvo z vsem delovanjem onih, ki so tvegali in boju za svobodo vse, ki se niso ustrašili nobene nevarnosti in nobenega truda v boju za osvoboditev in ujedinjenje Jugoslavije. Pozivajo se vsi dobrovoljci, da vsak prispeva po možnosti za ta Almanah. Sprejemali se bodo prispevki o življenju v ujetniških taboriščih, kjer so se dobrovoljci rekrutirali; o bojih na frontah, v dobrovoljskih formacijah, ali pa v ostalih zavezniških armada, dalje o potovanjih (iz Dobrudže na makedonsko fronto in Murman itd.) Ker bo z urejevanjem tega gradiva precej dela, odbor pa želi izdati Almanah čim prej, se prosijo vsi, ki hočejo poslati svoje prispevke, da storijo to čim prej in sicer na naslov društvenega tajništva v Ljubljani, Kolodvorska ulica števil. 3.

— **Tomaž Obrekar,** doma iz Sv. Lucije pri Tolminu, naj se zglasi pri našem uredništvu ali pa naj nam pošlje svoj naslov radi nujnih družinskih zadev.

— **Zločinca v Zagrebu.** V Zagrebu so se v predmestjih silno razpasla najrazličnejša tolovajstva. Ne mine dan, da ne bi časopisi prinesli poročila o nasilstvih, ropih in raznih vlomih. Žalostno je, da se le redkokdaj posreči, da pride zločinec v roke pravici. Z osebno varnostjo tukaj nismo na prvem mestu.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je dne 29. novembra 1919 v ljubljanski jezuitski rezidenci P. Jakob Verhovc D. J. v 81. letu svoje starosti.

Ij Meščansko-žensko društvo priredi v zvezi z Družabnim klubom čajanko na verandi hotela Union danes, 11. t. m. ob 8. uri zvečer. Vabljeni so članice in člani. — Odbor.

Ij Ljudski oder. V nedeljo, dne 14. decembra ob pol 8. uri zvečer se bo vršila na Ljudskem odru ponovitev duhovite igre Pavla Czinerja »Maska satana«, pri kateri bo gostovala naša priljubljena umetnica Zofija Borštnik Zvonarjeva in A. Čehova enodejanka »Medved«. V torek, dne 16. decembra se bo vršila primijera Oton Ludwigove žaloigre v petih dejanjih »Dedni logar«.

Ij Zveza uradnic in trgovskih nastavnikov priredi v Krekovi prosveti v nedeljo dne 14. t. m. ob 5. uri popoldne predstavo. Na sporedu tamburanje in dve kratki predstavi. Vstopnice se dobijo v trgovini Žibert v Prešernovi ulici in trgovini Jožice Ašič, Poljska cesta 35.

Ij Slomškova zveza. Odborova seja danes popoldne ob 5. uri v društvenem lokalu. Zadeva važna; gre za naše plače! Državni uradniki dobe doklade, kaj pa bude z nami — o tem na merodajnih mestih niso na jasnem. Dobrodošli tudi drugi člani, ki lahko ta čas pridete k posvetovanju. — S.

Ij I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev s sedežem v Ljubljani vabi svoje člane in vse vpokojence in v pokoj namenjene na svoj prvi društveni javni shod, ki bo v nedeljo, dne 14. decembra ob 10. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Poročilo iz Belgrada o posredovanju delegatov, društev vpokojencev iz Kranjske, Hrvatske, Dalmacije, Bosne in Hercegovine ter Srbije. 2. Raznoterosti.

Ij Gledališka vest. Za intendanta slovenske opere v Ljubljani bo imenovan skladatelj Viktor Parma, vladni svetnik v pokoji, ki živi sedaj na Dunaju.

Ij Cercle français. Pouk v francoščini se je pričel s 16. oktobrom. Učne ure za I. tečaj so v ponedeljkih in četrkih od 6. do pol 8. ure; II. tečaj v torkih in petkih od 6. do 7. ure; III. tečaj v ponedeljkih in četrkih od 6. do 7. ure zvečer, in sicer v poslopju I. gimnazije, pritličje. Članarina znaša na mesec 8 K. Vse druge podrobnosti se izvedo pred poukom.

Ij »Jugoslavija« pred sodiščem. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem je razpravljal g. sodni svetnik Potrato o tožbi Josipa Kollmanna, ravnatelja kneza Windischgrätzja, katero je vložil proti izdajatelju in odgovornemu uredniku »Jugoslavije« Antonu Pesku zaradi članka, v katerem se Kollmann očita za nerednosti. Ker k razpravi g. Pesek ni prišel, se razpravlja na predlog Kollmannovega zastopnika dr. Hrašovca iz Celja v njegovi odsotnosti. Dr. Hrašovec izvaja v svojem predlogu, da je v preiskavi g. Pesek izpovedal, da ni čit-

tal in da ne ve, kdo da je pisal članek. Zaslisani souredniki »Jugoslavije« tudi niso ničesar izpovedali. Ponudil je tudi v preiskavi dokaz resnice, katerega pa ni izpeljal. Predlaga, da naj se g. Pesek obsodi zaradi zanemarjanja uredniške paznosti. G. svetnik Potrato je na to obsodil g. Peska na 200 K globe, oziroma na 20 dni zapore, v objavo razsodbe in v povračilo sodnijskih stroškov.

Najnovejša poročila.

NAPREDOVANJE HRVATSKE PUČKE STRANKE.

Zagreb, 10. decembra. (Izv.) Kmečka šola v Jastri je sijajno uspela. Po šoli so se kmetje razšli po mestu Jastri in ustanovili 8 organizacij Hrvatske Pučke Stranke. V sami Jastri je večji del prebivalstva prestopil v Hrvatsko Pučko Stranko, tako n. pr. vsi bivši odborniki Hrvatske Zajednice.

ZA PREHRANO DALMACIJE.

Belgrad, 10. decembra. (Izvirno.) Poslanec Banić je posredoval pri ministrstvih prehrane in prometa radi kritičnega položaja prehrane v Dalmaciji. Prometni minister je poslancu obljubil, da se bo deloma omejil promet v Bosni in da se bo preko Bosanskega Broda pošiljala hrana za Dalmacijo.

REGENT O UJEDINJENJU.

LDU Belgrad, 10. dec. Iz Pariza je odgovoril regent prestolonaslednik Aleksander na brzojavni pozdrav ministrskega predsednika Lj. Davidoviča v imenu kraljevske vlade povodom obletnice našega narodnega ujedinjenja z nastopnimi besedami: Vam in drugim se iskreno zahvaljujem za pozdrav povodom obletnice ujedinjenja. Naš narod, ki je s toliko požrtvovalnostjo pridobil svoje osvobodjenje, je dal v času tega prvega leta skupnega svobodnega življenja novo jako podlago manifestaciji od 1. decembra, ker je vsemu svetu podal popoln dokaz svoje odločnosti, da hoče ostati ujedinjen. Želim od srca, da najde v bodočnosti narod v svoji ujedinjeni domovini povračilo za svoje naporno delo in pogoje za srečen razvoj.

IZVOZ SE USTAVI.

LDU Belgrad, 10. decembra. Ministrstvo za prehrano namerava predložiti v razpravo ministrskemu svetu sklep delegatov občin iz kraljestva, naj se živila ne izvažajo, dokler se ne ugotovi zaloga preostanka. Vlada bo brzkone ta predlog sprejela.

UVOZ NEŽIGOSANIH BANKOVCEV.

LDU Pečuh, 10. dec. Tukajšnji policijski komisariat je zaplenil prejšnje mesce raznim osebam za 220.000 kron nežigosanih bankovcev, ki so jih hoteli uvesti v naše kraljestvo.

ČEHI BELGRADU.

LDU Belgrad, 10. decembra. Poslanstvo čehoslovaške republike je poklonilo belgrajski občini ladjo šlezjskega premožja za njeno vporabo.

BENZIN IZ POLJSKE.

LDU Belgrad, 10. decembra. Ministrstvo za prehrano je svoječasno poslalo na Poljsko komisijo, da prevzame sirovine za produkcijo bencina. 100 vagonov naročenega blaga je že došlo v Brod.

REŠKI LEGIJONARJI.

LDU Split, 9. dec. (DDU) »Avanti« od 7. decembra priobčuje nastopno vest: Od včeraj se širijo čudni glasovi o reških legijonarjih. Govori se o mnogobrojnih častnikih, ki se jim je tako priskutilo provincialno življenje na Reki, da so se skušali vrniti v Italijo. Včeraj se je z gotovostjo trdilo, da je d' Annunzio dal aretirati majorja Reina, ki je bil, kakor je znano, organizator reške ekspedicije.

Prosveta.

pr »Medved« in »Maska satana« na Ljudskem odru. V ponedeljek zvečer so predstavljali na Ljudskem odru enodejanko »Medved«, ki jo je spisal ruski pisatelj A. Čehov in duhovito delo Paula Czinerja: »Maska satana«. Predstava se je obnesla nad vse pričakovanje dobro, Ljudski oder je s tem večerom dokumentiral svoj napredek. Dokaj težki vlogi mlade vdove in postarjega, malo surovega, a v globini svoje notranjosti mehkega ruskega plemiča, sta rešila gđ. Zalarjeva in g. Novak s zelo lepim uspehom in precejšnjo sigurnostjo, za njima ni zaostajal tudi sluga s svojo malo, a zelo hvaležno in posrečeno igrano vlogo. Mali nedostaki, ki jih navaden gledalec niti ne opazi, se dajo odpraviti z nekolikim trudom in vajami. — Višek tega večera je bila »Maska satana«. V ti gri je iz prijaznosti sodelovala naša priljubljena umetnica Zofija Borštnik-Zvonarjeva, ki nam je že s svojim imenom zagotovila lep umetniški užitek. Nismo se motili. Kot mlada, temperamentna igralka

je zaživela pred nami na odru in izčrpala svojo vlogo s tako silo, da nam je zastajala sapa v prsih. Gotovo je to — brez pretiravanja in brez laskanja — ena njenih najboljših vlog. Hvaležni smo ji za ta večer. Teško vlogo gled. ravnatelja je igral g. Silv. Škerl s tako sigurnostjo in razumevanjem, da mu moramo častitati. Hip, ko stoji prevaran pred igralko, prehod v blaznost in blaznost je podal, kot nismo pričakovali. Brezhiben je bil tudi baron, ki je dokazal s svojo naravno, večšo in nepresiljeno igro, da ima lepih igralskih talentov in dela z g. Škerlom vred čast Ljudskemu odru. Ostali niso bili slabi, da bi želeli v prizorih med dramaturgom in literatom več življenja v kretnji in besedi. Zeleti je, da Ljudski oder to predstavo ponovi.

C. K.

Gospodarske novice.

VOJNA POSOJILA.

Pod naslovom »Avstrijska vojna posojila«, je prinesla zadnja številka »Novic«, ki so izhajale kot nadomestilo za slovenske liste za časa stavke, sledečo notico:

Vojno posojilo, ki se ga v Sloveniji ocenjuje na blizu 400 milijonov kron, je velika skrb našim zavodom, občinam, cerkvi in zasebnikom. Glede tega vprašanja je doslej navzlic eminentni važnosti vladalo pri nas kvarno mrtvilo. Manjkala je vsaka organizacija in se je razpravljalo o tem vprašanju zelo diletantsko. Te apatije bo sedaj konec. V petek je bil v mestni posvetovalnici važen sestanek. Sestanku je predsedoval predsednik Kranjske hranilnice g. D. Hribar, predsedstvo deželne vlade je zastopal g. Dr. Brnčič. Zborovalce je pozdravil mag. ravnatelj dr. Zarnik v odsotnosti g. dr. Ivana Tavčarja. Po stvarnem poročilu g. dr. Ivan Černet, ki je predložil poseben načrt za asanacijo potom samopomoči, se je razvila jako pereča razprava, v kateri so govorili gđ. dr. Windischer, Rašica, dr. Mohorič, sodni predsednik dr. Papež, nadravnatelj Pečenka. Izvoljen je bil akcijski komite, ki prične takoj sistematično delovati. V akcijskem odboru so: dr. Fran Černe, dr. Ivan Černe, dr. Mohorič, sodni predsednik dr. Papež, ravnatelj Pečenka. Odbor naprosi g. knezoškofa Jegliča in župana dr. Ivan Tavčarja, da se postavi na čelu odbora, ki bo kooperiral z novoustanovljeno organizacijo »Zveza upnikov za privatnopravne tirjatve v Avstriji«. Deželna vlada se naprosi, da pošlje v odbor svojega zastopnika.

V dopolnilo tega naznanila objavljamo danes od akcijskega odbora poslano nam sledeče obvestilo:

Pri gori navednem sestanku se je sklenilo izdati sledeči komunikate:

Na sestanku dne 28. novembra 1919 v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega zbrani interesentje uvidevajo potrebo, da se posveča vprašanju vojnega posojila največja pozornost. V ta namen se osnuje poseben odbor, ki se bode pečal s tem vprašanjem. Navzoči se izrekajo za potrebo strokovne objasnitve vprašanja v publicistiki. Za interesirati je vlado, deželno in centralno, o interesu ohranitve tega posojila ter zahtevati popis posojila. Pri vodstvih listov je treba doseči, da se prinašajo le stvarni članki, cenzurirani od tega posebnega odbora. Vlada se naprosi, da odpošlje v ta odbor dva svoja zastopnika.

Odbor se je konstituiral sledeče:

Častna predsednika: dr. Anton Bon. Jeglič, knezoškof ljubljanski; dr. Ivan Tavčar, župan stolnega mesta Ljubljane. Predsednik: Dragotin Hribar, industrijalec in predsednik Kranjske hranilnice. Tajnik: dr. Černe Ivan, lastnik Gospodarske pisarne, za privatnike.

Odborniki: dr. Čekal Ferdinand, stolni kanonik, za cerkvene ustanove, dr. Mohorič Jakob odvetniški kandidat, za Združeno zvezo, dr. Oton Papež, predsednik deželnega sodišča, za pupile, Pečenka Ladislav, nadravnatelj ljubljanske kreditne banke, Praprotnik Avgust, ravnatelj Jadranske banke, Rašica Gjuro, ravnatelj Kranjske deželne banke, za banke, dr. Windischer Fran, tajnik trg. in obrtniške zbornice, in Zveza slovenskih združenj po svojem zastopniku.

Poslovni prostori Akcijskega odbora se nahajajo v Gospodarski pisarni dr. Ivan Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 telefon 37, vendar naj se privatniki obračajo samo pisмено na Akcijski odbor pod naslovom: Akcijski odbor, Ljubljana poštni predal 147, ker uradniških moči ni na razpolago, ter se bode tudi vse potrebno objavilo sproti v listih, da bodo vsi interesenti o vsem zadostno obveščeni.

g. Važno za trgovine. Vsa trgovska podjetja, ki so dosedaj dobila vprašalne liste za svoje obrate od uredništva Jugoslovanskega kompasa v Ljubljani, in jih niso še izpolnila, ter odposlala uredništvu Jugoslovanskega kompasa Ljubljana, 147, se nujno naprošajo v lastnem interesu, da to čimprej store, ker se redakcija uredniškega dela zaključuje z 22. decembrom t. l.

in se naknadne prijave ne bi mogle več upoštevati. Ako pa kdo izmed trgovcev pomotoma ni še dobil vprašalnih listov, naj svoj obrat prijavi na gornji naslov z navedbo imena tvrdke, leta, kdaj je tvrdka ustanovljena, ali je protokolirana, in s čim da se peča, nadalje tudi svojo bančno zvezo, telefon in brzojavni naslov. — Uredništvo Jugoslovanskega kompasa.

Dobrodelna efektna loterija

o korist št. 1317 dobivkov v skupni vrednosti 80.000 K.

Glavni dobiček v vrednosti 20.000 kron.

Srečka 2 kroni. Srečka 2 kroni. Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

Dijaški vestnik.

d Jugoslov. kat. akad. društvo »Danica«. Sklicujem važno odborovo sejo v petek, dne 12. t. m. ob pol 8. uri zvečer v prostorih Slov. Dij. Zveze. Prosim zanesljive udeležbe vseh odbornikov.

Predsednik. d Občni zbor »Danice«. Sklicujem izredni občni zbor v soboto, 13. t. m. ob 2. uri popoldne v mali dvorani Ljudskega doma. — Predsednik.

Orlovski vestnik.

»Mladost« št. 10. do 12., ki se je vsled stavke zakasnila, bo izšla v času, ki bo pač najprvo mogoče. Opozarjamo, da bo povsem preurejena in da bo imela bogato vsebino. Zato pa nabirajte novih naročnikov za prihodnji letnik. Vsak Orel jo mora imeti, pogrešiti je pa ne smejo tudi drugi. »Mladost« mora v vsako krščansko hišo, vsa naša mladina jo mora brati. Torej vsi na agitacijo za »Mladost«!

Orlovski znaki so dospeli ravno te dni (prva pošiljatev). Izdelani so prav okusno in za zdaj jih smejo nositi samo člani in članice. Znaki za članice so napravljani v obliki zaponke, za člane pa se pripnejo z iglo na obleko. Opozarjamo, da se vsled drage poštne ne bodo razpošiljali posamezno, temveč le v število od 20 naprej na posamezne odseke. Poedini se morejo dobiti osebno v pisarni Orlovске zveze v Ljubljani in stane kos 7 K. Kjer bi radi znake imeli, naj jih takoj naroče, ker zaloga prve pošiljate je majhna, drugi bodo morali pa še počakati na nadaljna naročila. Pišite na: Orlovska zveza v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Seja predsedstva in vadičelskega zbora O. Z. bo v petek 12. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni. Navzočnost vseh članov nujna! — Predsednik in načelnik.

Amonična soda. Kakor se nam javlja iz Lukavca, se je ondi otvorila 1. oktobra letos tvornica amonične sode, deln. društvo v Lukavcu, Bosna. Ker pa se ni uvedena slobodna trgovina s tem proizvodom, se prosijo trgovine, da se radi dobave potrebnih količin obrnejo na deželno vlado, oddelek za prehrano v Sarajevu, kjer se jim javijo tudi cene.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih budih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 24 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 4 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 skatlic 12 K. — Omot in posthina posebej, a najceneje Eugen V. Feller. Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. B

Stužkinja z dobrimi spričevali se išče k mali slovenski rodbini v Belgrad. Plača dobra. Več se izve v Hotelu Union" soba 8 med 2.—3. uro popoldne.

Potrebujem dobro

kuharico

ki bi znala kravo molzti, in sobarico. Plača po dogovoru. P. Borac, Ruma, Srem.

Dijakinja se sprejme pri poštni kranjski družini na stanovanje in hrano. Glasovir na razpolago. Poizve se pri upravi pod št. 6000.

Spalne in jedilne sohe kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnice, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata SEVER, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana Kolizej. Vabimo na ogled.

Učenec se sprejme v trgovini z železno ER-JAVEC & TURK, Ljubljana, Valvazorjev trg 7. Vpoštev pridejo iz Ljubljane ali predmestij.

Kuharico, perfektno, sobar'co išče hiša na Hrvaškem. Dobra plača in oskrba. Ponudbe s spričevali na K. German, lekarna v Mešovaru kra. Zagreba.

Pogreša se višji zdravnik dr. Arnold Genat, ki je došel 14. avg. 1914 k topu polku št. 7 v Ljubljano ter bil 26 avgusta 1914 vjet pri mestu Przesiany v Galiciji. Pozneje se je oglašal iz Samare, Chabarovskega, Spaskoje, Blagovestenska, Niolsk-Ussaryskega. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči tvrdki A. Persobe v Ljubljani.

Išče se kuharica, večša sobarica in deklica za vsa dela ki zna kuhati. Vprašati na naslov dr. Primož Nikolajevic, Ruma, Srem.

Pohišivo s perilom, zimnicami, peresnicami in z vsemi prtiklinami kompletno za celo sobo se prodaja po zelo nizkih cenah v poslopi nekdanje predilnice. Podrobnosti se zvedo v Zadruga central. M. Slošičeva cesta št. 8. Od 9-12 ure dopoldne. — Istotam se prodaja: **Hotelska naprava** za kuhinjo in očiščenje.

Učenka se sprejme v modno in manufakturno trgovino; bit mora zelo poštena, dobra v računstvu ter stanujoča v Ljubljani. Vpraša se v trgovini Albine Samec, Sv. Petra c. 53. 6050 (2)

Kupili bi male vozičke (vagončke) in plošče za obračanje za opekarsko obrt in p. dložne desčice za strešnik. 6038 (4) Cigana Carma, Hrvatsko.

Med in vosek kupuje v vsaki množini družba „Sad“ preje Primož Hudovernik, Ljubljana Kolodvorska ulica.

Odvetnik
dr. Boštjan Schaubach
naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Borovljah.

Kupim Zimo in ščeline po najvišji cen. Anton Simenc, Ljubljana, Karlovska cesta 8.

Kolobarje suhe iz mehkega lesa za podkuriti oddaja v vsaki množini F. & A. Uher, veletrgovina s premogom, Ljubljana. 5729

V Kozjem je na prodaj nova zidana enonadstropna hiša s 5 stanovanji, obširnimi dvoriščem, drvarnico in velikim vrtom. Ponudbe je nasloviti na Posojilnico v Kozjem. 6078 (2)

Odvetnik
dr. Ivo ČEŠNIK
naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Kandiji-Novem mestu (v dr. Buhovi vili).

Katarino Svetina
roj. Koselj
Previdena s sv. zakramenti je umrla 9 decembra 1919, stara 69 let. Pogreb bo danes 11. dec. ob 10ih na Breznicah.
Rajnico priporočamo v molitev in blag spomin.
Žirovnica, 11. dec. 1919.
Anton Svetina, soprog.
Poštar Ivan Svetina, sin.
Profesor
dr. Ivan Svetina, svak.
Vsi ostali žalujoči sorodniki.

Anton Svetek
finančni komisar v Mariboru
in sinček
Marjan
po kratki mučni bolezni dne 30. oktobra 1919 mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb se je vršil 23. oktobra ter se zahvaljujem vsem onim, ki so spremili naša ljubljena na njih zadnji pot.
Ljubljana, dne 11. decembra 1919.
Pavia Svetek roj. Pirc, soproga.
Karmen, Alma, Sonja, Roman, otroci.

Obveščamo vse svoje trgovske prijatelje, da smo
otvorili v Belgradu podružnico
našega delovanja v Bos. Brodu. Podružnica se bavi s posli vseh industrijskih, kolonijalnih in deželnih pridelkov. Prosimo vse naše trgovske prijatelje, da bi v vsakem odru naklonili popolno trgovsko zaupanje naši podružnici v Belgradu kakor tudi centrali v Bos. Brodu
Podružnica nasledn. Pere K. Kostića
Belgrad, Karađordjeva 27.

Nepremočljivi dežni plašči
iz la švicarske gume, dokler traja zaloga. — Velika izbira manufakturnega ter tu- in inozemskega modnega blaga bogata zaloga oblek lastnega izdelka po najnovejših krojih, sraje barvanih in belih, ovratnikov, samovoznic, športnih čepic itd. itd. v prv. kranjski razpošiljaini
Schwab & Bizjak, Ljubljana
Dvorni trg št. 3 Pod narodno kavarno
Lastni modni atelije.

Trpežno in ceno
pohišstvo za vse stanove
I. W. Müller, G. m. b. H.
tovarna in izložbeni prostori:
Dunaj V. Einsiedlerplatz 3-4,
Zaloga: Dunaj I. Operaring 19.
Trajno oivorjeno! 6080 (5) Trajno oivorjeno!

Prodajam in zamenjam moko št. 2 za petrolej, na drobno in na debelo. Anton Bukovina, Podsusjed kraj Zagreba. 6099

Rnjigovodkinja
le bilance zmožna, samostojna prva moč z večletno prakso, ki govori perfektno slovensko in nemško, se spre me proti dobri plači. — Jeru ch & Gerhold, Maribor, Stolni trg 2. 6100 (5)

Registrator
izboren z daljo prakso v večjih podjetjih se išče. — Ponudbe s prepisom spričeval, referencami in naznako plače na Zagrebački paromilo, Zagreb.

Sira
à la lptavec veliko množino, franko Zagreb, prodam kg po 7 K v sodih o. 50 do 200 kg. M. Ekarstvo I. Horvatić, Zagreb, Ilica 69.

6098 **Proda se** okrog 160 hl **hrastovih vinskih sodov**, ki drže od 100 do 700 l. Cena 80 vin. za 1 liter. — Ponudbe naj se pošlje-o na upravništvo pod šifro »Hrastovi sodi«.

Kupujem:
železniske pragove, les za kurjavo in tavolete iz bukovega lesa.

Prodajam:
pneumatiko, vino, limone, brinjeve jagode.
Prosim, oferirajte na
Ant. Buda — Trst
via Ireneo 4

Kupujejo se dobro ohranjeni **šivalni stroji in stojala**
Ponudbe na Jos. Petelinca, Ljubljana.

Stanovanje
obstoječe iz 2 ali 3 lepo meblovanih sob, 1 kuhinje z vso pripravo in predsobo, drugo stanovanje: 2 ali 3 sobe in kuhinja, po želji tudi nemeblovano, se **takoj odda**. Leži 10 minut od kolodvora Ledenice pred poštnim in brzojavnim uradom in ljudsko šolo, ter 10 minut oddaljeno od župnijske cerkve. — Več pove **Jože Arnejc, Ledenice, Koroško**.

DRVA,
mehka in trda dobavi in pripelje na dom V. Scagnetti, parna žaga za drž. kolodvorom.

Lepo letošnje **brinje** črno, popolnoma dozorelo, se dobi v vsaki množini pri tvrdki **M hael Omahen, Višnjagora**. Istotam se kupi **ovčja volna** po najvišji dnevni cen.

GOSTILNA
Kupi se takoj hiša z gostilno in vrtom v bližini Ljubljane ali kje drugod na Kranjskem ali Štajerskem. Pismene ponudbe na upravo tega lista pod »TA. OJ 5921«.

Svilene gaze za mline in strojne jermene švicarskega izvora — morete dobiti pri firmi **H. & Ch. Vögeli** Beograd, Trgovačka ulica 3.

Vreče
vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma **J. Kušan, Kranj, Gorenjsko**.

MESNE IZDELKE
Kakovost najboljša!
Postrežba solidna!
kakor: Krakovske salema, brunšviške klobase, kranjske klobase, hrenovke, safalada, posebne klobase, tlačenke; nadalje prekajeno slanino, papricirano slanino, prekajeno in zvito šunko, prekajeno meso itd. dobavlja v vsaki množini po najnižji cen iz lastnega obrata
GOSPODARSKA ZVEZA, Ljubljana.

Opekarsko podjetje na prodaj!
Proda se opekarsko podjetje ob prog. Ljubljana-Kamnik, ki obstoji iz a) lastnih zemljiških parcel, kjer stoji popolno renovirana opekarna (Ringofen), enkratna vložna količina 70.000 kosov opeke; z dvema lopama in dvema nadstrešjema ter eno poljsko pečo in b) služnostnih pravic do kopača novice na sosednjih parcelah.
Izraba lastnih in služnostnih parcel bi dala nad 15 milijonov kosov opeke; dana pa je takojšnja možnost nakupa nadaljnje prvovrstne zemlje. Obratovanje se je vršilo dosedaj v ročnem delu, v katerem se je letno izgotovilo nad 800.000 kosov opeke. Natančnejša pojasnila daje lastnik sam. — Ponudbe na upravo lista pod »Opekarna«.

ŠTEDITE S PODPLATI!
Usnjati nabitki z žeblički, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2—, za otroške po K 150, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne „PEKO“ - čevljev,
Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg 20.

Razpis nagrade. Zveza Jugoslovanskih Pevskih Društev v Ameriki razpisuje nagrado K 1000 za najboljšo slovensko pesem, ki naj ima naslednje lastnosti: prikladna za srednje izobražena pevška društva, vsebina junaška in času primerna. Tekme se lahko udeleži katerikoli jugoslovanski skladatelj. Pesem naj bo v rokah vrhovnega pevovodje (Ign. Hudé, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.) najkasneje do 1. maja 1920; ime pesmi in naslov skladatelja pa naj se pošlje prvemu nadzorniku (Josip Rems, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.)

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov), **tesan les** (smrekov, jelkov, borov), **okrogel les** (smreka, jelka, bor, mecesen), **ko stanjev les**, **drva** (trda in mehka), **stoječi les v gozdu**, **smrekovo skorjo**
kupi vsako množino
„**DRAVA**“,
lesna trgovska in industrijska družba z o. z. v Mariboru.

Veletrgovina na debelo z manufakturnim blagom
Hedžet & Koritnik, Ljubljana
se je preselila
v **Frančiškansko ulico št. 4 (dvorišče)**.
Dobavlja prvovrstno manufakturno sukneno in perilno blago iz Anglije, Francije in Italije.

Naznanilo!
Podpisani slavnem občinstvu vjudno naznanim, da preselim delavnice in prodajaino iz Sodne ulice v lastno hišo Zidovska ulica št. 5 v Ljubljani, kjer se prodajaina 15. t. m. v nadaljnje poslovanje odpre. Cen enim odjemalcem se za dosedajni obilni obisk toplo zahvaljujem in priporočam za nadaljnjo naklonjenost ter zagotavljam, da se bodem potrudil zadovoljiti vsem zahtevam moje stroke, kolikor bodoje dopuščale razmere, naj si bode glede kakovosti ali cen, v polno zadovolnost, kar mi bode vsled ugodnejših prostorov in splošne preureditve, času in zahtevam primerno tudi lažje mogoče.
S odličnim spoštovanjem
FRAN KOS
mehanična pletilnica nogovic in modne konfekcije.

Priporočajo se cenjenim čitateljem sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Brivnice
Zajc Fran, Dunajska cesta 12.

Dobava in pokladanje parketov
Bokal Anton, Ambrožev trg 9.
Puh Josip, Gradaška ulica 22.

Damske krojačice
Minka Karo, Sv. Petra cesta 58.

Elektrotehnika
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajc A., Linhartova ulica 4.
Zavod za tehn. in elektrotehn., Dunajska cesta 22.
Zavod za tehn. in elektrotehn., Lastne tovarne, Glince 16.

Gostilne
Ložar Jernej, Sv. Petra nasip 19.

Gramofoni in godbeni avtomati
Rasberger A., Sodna ulica 5.

Javna skladišča
»Bačana«, L. Ljublj. javno skladišče, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)

Kavarne
»Prešeren«, Sv. Petra nasip 1.
»Zvezda«, Ivančič Josip, Kongresni trg.

Klevarji
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Florijanska ulica 13.

Knjižarne
Jugoslovanska knjižarna, Pred škofijo.

Knjižovoznice
Knjižovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica 6.
Pajk Fr., Cankarjevo nabrežje 25.

Konfekcijske trgovine
Olup Josip, Pod Trančo.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.

Krojači
Gestrin Ferdin., Poljanski nasip 8

Lekarne
»Pri Mariji Pomagaj«, Resljeva cesta št. 1.

Manufakturne trgovine
Pečenko Filip, Dunajska cesta 6.
Petkosig Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

Mizarji
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.

Modni saloni
Götzl Marija, Židovska ul. 8. in 7.

Modne trgovine
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

Optiki
Jurman Karol, Šelenburgova ulica.

Parfumerije in kozmetika
»Uranus«, Mestni trg 11.

Podobarji
Pengov Ivan, Kolodvorska ulica št. 20.

Popravila gramofonov in godbenih avtomatov
Rasberger A., Sodna ulica 5.

Potrebščine
za šivilje, krojače in čevljarje
Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7.

Restoracije
»Perles«, Prešernova ulica.

Sobno silkarstvo
Žuran Martin, Mestni trg 12.

Strobozna podjetja
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

Šnedežijska podjetja
»Balkan«, Dunajska cesta 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica št. 4. (Tel. 117.)

Trgovine z urami in zlatino
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

Trgovine s klobuki
Čadež Gvido, Mestni trg 14.
Soklič J., Pod Trančo 2.

Trgovine s šivaln. stroji
Petelinc Josip, Sv. Petra nasip 7.

Trgovine s papirjem
Prodajalna K. T. D., Kopitarjeva ulica 2.
»Uranus«, Mestni trg 11.

Trgovine z dežniki in šolčniki
Mikuš L., Mestni trg 15.

Trgovine z železnimi in poljedelskimi stroji
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta št. 10. (Mar. Ter. cesta.)

Zaloge pohištva
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.

Zajatrkovalnice
Grošel T., Poljanska cesta 7.

Naročajte „Slovenca“!

Dolenjske železnice.

RAZGLAS.

V smislu § 31 družbenih pravil se skliče **izredni občni zbor** delničarjev Dolenjskih železnic na **torek 30. decembra 1919 ob 10. uri predpoldne v Ljubljani v prostorih Kranjske hranilnice, Knafljeva ulica 9, h kateremu se gg. delničarji s tem vabijo.**

Dnevni red: Sprememba družbenih pravil.

Tisti gospodje delničarji, kateri hočejo vršiti svojo glasovno pravico v smislu § 33, 34, 35 in 38 družbenih pravil, morajo svoje delnice najkasneje **do vstega 21. decembra 1919** vložiti pri Deželni blagajni ali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani z dvojno konsignacijo, na kateri podlagi se jim dostavijo skupno s potrdilom legitimacijske karte za zbor.

Za slučaj, da se hočejo delničarji dati zastopati po pooblaščenju, morajo biti pooblastila, katera so predtiskana na zadnji strani legitimacijske karte, lastno-ročno podpisana.

V smislu § 33 družbenih pravil zadošča za delnice, nahajajoče se v posesti države, Kranjske hranilnice in Trboveljske premogovne družbe, da se, mesto da bi se deponirale, doprinese primerno potrdilo dotične blagajne, pri kateri so delnice shranjene.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1919.

Upravni svet dolenjskih železnic.

Nič ne ponujamo in nič ne anonsiramo, ker dobro blago se samo prodaja, mi kupimo le vsako množino **lanenega semena, prazne oljnate sode in dobre futaste vreče.** — **Zabret & Komp., tovarna olja in firneža v Britotu pri Kranju.**

Saurer - tovorni motor

4 tone 40 P. H. popolnoma nov se proda. — **Dengg, Köflach, Štajar.**

Jeklarna na Ravnah
(Georg Graf v. Turn'sches Stahlwerk Stretleben). — Ustanovljena 1774 l.
GUŠTANJ-RAVNE, Koroško, Jugoslavija.

Poštna postaja Guštanj. — Železniška postaja Prevalje.
Brzojavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Azzalonske in brončanske jekle v zabojih, s sidrom kot varstveno znamko. Legirana in nelegirana top iniska okla za vsakovrstno orodje največje trajnosti. Jekla za orodje, drug vstina, za kladiva, žlebe, matrice; za diela in nože za obdelovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za pile, rezila, vrtilna diela itd. Legirana in nelegirana martenova jekla za vozovne in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obročja; za kose, srpe, sekire, motike, lopate itd.

Izgotavlja: Vozovne osi s pušami in nakončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surovokovane do 6 m dolžine); v žlebih kovane dele za avtomobile in vagonе; krogle za cementno mlino itd.

4286

POZOR

Veliko božično razprodajo priredi elektrotvrdka „Svetla“ v Ljubljani, Mestni trg 25.

Po zopetni otvoritvi rednega prometa dospe velika pošiljatev sortiranih električnih svetilk za sobe, spalnice, pisarne itd. v izredno okusni izvedbi; ob enem žarnice vseh vrst, med drugimi tudi v obliki **okrasov božičnih drevesc** ter žarnice in baterije za žepne svetilke.

Specerijsko, kolonijalno in prekmorsko blago
kupite najceneje in najhitreje od znane veletrgovine

„Fructus“ d. d.
za promet zemeljskih proizvodov, kolonijalnega in drugega blaga

Zagreb, Vlaška ul. 21.
Telefon 106. Ustanovlj. 1883
Zahtevajte cenik!

Martin Zuran
sobni slikar
Ljubljana, Mestni trg št. 12
se priporoča slavn. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev točna, cene zmerne.

Pisemske znamke

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske, bosanske, srbske, sploh SHS, dalje italijanske, reške, Arad-Temesvar itd. kupim v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s ceno na: **A. Weisz, trgovina znamk, Dunaj I. Adlberggasse 8.**

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Moško perilo

razne vrste srajc, spodnjih hlač, spalnih srajc in mehkih ovratnikov nudi trgovcem samo na debelo

Domača tvornica rublja d. d.
Zagreb, Jelačićev trg 2, II. n.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Drože (kvas)

Iščemo zastopnika za Jugoslavijo, ki je izurjen v trgovini drož. — Tovarna spirita in drož — **Josip Kirohmeier & Sin, Linz-Urfahr, Zgornje Avstrijsko.**

JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z o. z.
V Ljubljani, Marjin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323. — Brzojavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na na vknjižbo- poroštvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.